



## FIȘA DISCIPLINEI

### *Limba română contemporană (Lexicologie)*

Anul universitar 2025-2026

#### 1. Date despre program

|  |   |
|--|---|
| 1.1. Instituția de învățământ superior | Universitatea „Babeș-Bolyai”                        |
| 1.2. Facultatea                        | Litere  |
| 1.3. Departamentul                     | Limba română și lingvistică generală                |
| 1.4. Domeniul de studii                | Limbă și literatură                                 |
| 1.5. Ciclul de studii                  | Licență   |
| 1.6. Programul de studii / Calificarea | Limba și literatura română / Licențiat în filologie |
| 1.7. Forma de învățământ               | Cu frecvență  |

#### 2. Date despre disciplină

|  |    |   |   |                        |    |                          |                |         |  |
|--|----|---|---|------------------------|----|--------------------------|----------------|---------|--|
| 2.1. Denumirea disciplinei                             |    | Limba română contemporană (Lexicologie) |   |                        |    | Codul disciplinei        |                | LLR3122 |  |
| 2.2. Titularul activităților de curs                   |    |   | Lect. univ. dr. Iosif-Cristian PAȘCALĂU |                        |    |                          |                |         |  |
| 2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic |    |   | -                                       |                        |    |                          |                |         |  |
| 2.4. Anul de studiu                                    | II | 2.5. Semestrul                          | 3                                       | 2.6. Tipul de evaluare | VP | 2.7. Regimul disciplinei | Conținut       | DS      |  |
|  |    |   |   |                        |    |                          | Obligativitate | DO      |  |

#### 3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

|  |    |                     |    |                             |            |
|--|----|---------------------|----|-----------------------------|------------|
| 3.1. Număr de ore pe săptămână   | 1  | din care: 3.2. curs | 1  | 3.3. seminar / curs practic | -          |
| 3.4. Total ore din planul de învățământ  | 14 | din care: 3.5. curs | 14 | 3.6 seminar / curs practic  | -          |
| <b>Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)</b> |    |                     |    |                             | <b>ore</b> |
| Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)                                       |    |                     |    |                             | 14         |
| Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren         |    |                     |    |                             | 10         |
| Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri     |    |                     |    |                             | 10         |
| Tutoriat (consiliere profesională)   |    |                     |    |                             | 6          |
| Examinări  |    |                     |    |                             | 2          |
| Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]              |    |                     |    |                             | 14         |
| <b>3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)</b>                       |    |                     |    | <b>56</b>                   |            |
| <b>3.8. Total ore pe semestru</b>  |    |                     |    | <b>70</b>                   |            |
| <b>3.9. Numărul de credite</b>   |    |                     |    | <b>3</b>                    |            |

#### 4. Precondiții (acolo unde este cazul)

|                    |  |
|--------------------|--|
| 4.1. de curriculum | Nu este cazul  |
| 4.2. de competențe | Cunoștințe elementare teoretice și practice în domeniul lexicului limbii române. |

Data avizării în Decanat  
Numele și semnătura decanului



### 5. Condiții (acolo unde este cazul)

|   |  |
|---|--|
| 5.1. de desfășurare a cursului                      | Sală de curs dotată cu tablă, videoproiector, laptop |
| 5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic | Nu este cazul  |

### 6. Competențele specifice acumulate

|                                   |  |
|-----------------------------------|--|
| Competențe profesionale/esențiale | <ul style="list-style-type: none"> <li>Dezvoltarea capacității de însușire a cunoștințelor teoretice în domeniul lexicologiei limbii române</li> <li>Definirea și exemplificarea conceptelor și metodelor lexicologice de bază, a structurii și factorilor de organizare a lexicului limbii române: lexem, lexic, frecvență, bogăție vs concentrație lexicală, repartiție, rang, disponibilitate lexicală, lexicologie sincronică vs lexicologie diacronică, strat, substrat, superstrat, adstrat, fondul principal lexical și masa vocabularului, stratificare etimologică, vocabular activ, vocabular pasiv, imitație și creație lexicală, lexic specializat, sociolect argotic, jargon</li> <li>Formarea deprinderilor și priceperilor la studenți în ceea ce privește descrierea sincronică a lexicului limbii române contemporane</li> <li>Explicarea și interpretarea dinamicii lexicului limbii române în convergență cu realitățile lingvistice și extralingvistice contemporane, inclusiv definirea și exemplificarea mijloacelor de expansiune: derivare, compunere, conversiune, condensare, trunchiere, contaminație/telescopare, împrumut, calc</li> <li>Capacitatea de a pune în conexiune lexicologia cu alte discipline din sfera științelor limbajului (semantica, etimologia, onomasiologia, onomastica, terminologia, toponimia, frazeologia) sau din sfera științelor exacte (logica, statistica)</li> </ul> |
| Competențe transversale           | <ul style="list-style-type: none"> <li>Utilizarea componentelor domeniului limbii (al lexicologiei) în deplină concordanță cu etica profesională</li> <li>Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice</li> <li>Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională</li> <li>Identificarea și aplicarea noțiunilor (și a cunoștințelor) de lexicologie atât la nivel teoretic, cât și la cel practic în diferite alte domenii (complementare) ale lingvisticii, precum: semantica, istoria limbii, dialectologia, etimologia, stilistica, poetica etc.</li> <li>Utilizarea noțiunilor de lexicologie în cadrul echipelor transdisciplinare în diverse alte domenii de cercetare și pe diferite paliere și compartimente științifice</li> </ul>   |

### 7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

|                                       |   |
|---------------------------------------|---|
| 7.1 Obiectivul general al disciplinei | <ul style="list-style-type: none"> <li>Însușirea celor mai importante cunoștințe teoretice în domeniul lexicologiei limbii române</li> <li>Familiarizarea studenților cu conceptele specifice lexicologiei</li> <li>Însușirea și consolidarea terminologiei lingvistice specifice lexicologiei</li> <li>Conștientizarea importanței disciplinei studiate și a legăturii acesteia cu alte discipline ale lingvisticii</li> </ul> |
|---------------------------------------|---|



|   |   |
|---|---|
| <p><b>7.2 Obiectivele specifice</b></p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Cursul urmărește însușirea noțiunilor fundamentale de lexicologie sincronică, în paradigmă structuralistă și funcțională</li> <li>• Deschiderea unor noi perspective de interpretare și analiză etimologică a lexemelor care intră ca unități alcătuitoare în diverse submulțimi din lexicul limbii române contemporane</li> <li>• Sublinierea dinamicii limbii române actuale în plan lexico-semantic</li> <li>• Evidențierea frecvenței și a componentei etimologice ca factor primordial în structurarea fondului principal lexical</li> <li>• Aprofundarea rolului jucat de factorii psihologic, stilistico-funcțional, semantic și etimologic în organizarea și dezvoltarea lexicului limbii române, dar și a diverselor vocabulare particulare (individual, colectiv)</li> <li>• Aprofundarea și aplicarea noțiunilor de lexicologie învățate în alte compartimente ale limbii</li> <li>• Consolidarea principalelor noțiuni legate de lexicologia sincronică, unitățile lexicale, lexicul, relațiile dintre submulțimile lexicului, tipologia subansamblurilor lexicale, tipologia factorilor de organizare și dezvoltare a lexicului, mijloace și cauze de creștere cantitativă a lexicului</li> </ul> |
|---|---|

## 8. Conținuturi

| 8.1 Curs   | Metode de predare   | Observații |
|--|---|------------|
| Prezentarea în detaliu a <i>ofertei de curs</i> .<br>Lexicologia: obiect, principii, metode.<br>Distincții: lexicologie/lexicografie;<br>lexicologie/etimologie;<br>lexicologie/semantică; alte distincții.  | Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza. |            |
| Cuvântul și lexemul: perspective de definire.<br>Lexicul ca mulțime (ansamblu). Submulțimi lexicale și criterii de delimitare.   | Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza. |            |
| Factori de organizare a lexicului: frecvența și stratificarea etimologică în fondul principal lexical.   | Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza. |            |
| Factori de organizare a lexicului: factorul psihologic și factorul stilistico-funcțional. Clase lexicale cu delimitare socio-intențională.   | Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza. |            |
| Factori de organizare a lexicului: factorul semantic și factorul etimologic. Clase lexicale cu delimitare diatopică și diacronică.   | Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza. |            |
| Creșterea cantitativă a lexicului: mijloace interne.   | Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza. |            |
| Creșterea cantitativă a lexicului: mijloace externe și mixte.  | Expunerea, explicația, demonstrația, exemplificarea, dialogul, dezbaterea, exercițiul, analiza. |            |
| <p><b>Bibliografie</b><br/>           AVRAM, Mioara <i>et alii</i>, <i>Formarea cuvintelor în limba română</i>, vol. II, <i>Prefixele</i>, București, Editura Academiei Române, 1978.<br/>           BIDU-VRĂNCEANU, Angela; FORĂSCU, Narcisa, <i>Limba română contemporană. Lexicul</i>, București, Editura Humanitas Educațional, 2005.<br/>           BRÂNCUȘ, Grigore, <i>Vocabularul autohton al limbii române</i>, București, Ed. Științifică, 1983.</p> |   |            |



CIOBANU, Fulvia; HASAN, Finuța, *Formarea cuvintelor în limba română*, vol. I. *Compunerea*, București, Editura Academiei Române, 1970.

COTEANU, Ion; BIDU-VRĂNCEANU, Angela; FORĂSCU, Narcisa, *Formarea cuvintelor: derivarea, compunerea, conversiunea*, București, Editura Universității din București, 2007.

GRAUR, Alexandru, *Încercare asupra fondului principal lexical al limbii române*, București, Editura Academiei Române, 1954.

GRAUR, Alexandru, *Fondul principal lexical al limbii române*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1957.

GRAUR, Alexandru; AVRAM, Mioara, *Formarea cuvintelor în limba română*, vol. I (*Compunerea*), vol. II (*Prefixele*), vol. III (*Sufixe*), București, Editura Academiei Române, 1970.

GROZA, Liviu, *Elemente de lexicologie*, București, Editura Humanitas, 2004 (ediția a II-a: 2012).

HRISTEA, Theodor (ed.), *Sinteze de limba română*, ediția a III-a, revăzută și din nou îmbogățită, București, Editura Albatros, 1984.

LYONS, John, *Introducere în lingvistica teoretică*, București, Editura Științifică, 1995.

MOROIANU, Cristian, *Etimologie și lexicologie românească. Convergențe sincronice și diacronice*, București, Editura Universității din București, 2015.

PUȘCARIU, Sextil, *Limba română*, vol. I, *Privire generală*, București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, 1940 (ediția a II-a: Editura Minerva, 1976).

RĂDULESCU SALA, Marina (coord.), *Formarea cuvintelor în limba română*, vol. IV, *Sufixe. Derivarea nominală și adverbială*, București, Editura Academiei Române, 2015.

SALA, Marius, *Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988.

STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București, Editura All Educațional, 2001.

VASILIU, Laura, *Formarea cuvintelor în limba română*, vol. III, *Sufixe*, 1. *Derivarea verbală*, București, Editura Academiei Române, 1989.

ZUGUN, Petru, *Lexicologia limbii române*, Iași, Editura Tehnopress, 2000.

ZUGUN, Petru; MINUȚ, Ana-Maria, *Formarea cuvintelor. Teorie și practică*, Iași, Editura Sedcom Libris, 2005.

|                            |                   |            |
|----------------------------|-------------------|------------|
| 8.2 Seminar / curs practic | Metode de predare | Observații |
| -                          | -                 | -          |
| Bibliografie               |                   |            |

## 9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se predă în alte centre universitare din țară și în străinătate, ca de exemplu: Universitatea din București, Universitatea „Al. I. Cuza” Iași etc.
- Pe parcursul celor trei ani de studiu, studenții specializării Limba și literatura română pot lua parte la numeroase manifestări științifice și culturale organizate de Facultatea de Litere, Babeș-Bolyai, dar și de alte facultăți din celelalte centre universitare.
- La finalizarea studiilor, absolvenții vor fi licențiați în 2 limbi: română și una din limbile pe care și-o vor alege din oferta educațională a facultății.
- Absolvenții secției de limbă și literatură română pot deveni profesori de limba română (modele de utilizatori ai limbii în concordanță cu normele academice) sau pot să lucreze în diferite domenii în care corectitudinea exprimării orale și scrise este definitorie, precum: institute culturale, diplomație, companii aeriene, birouri de traduceri, la radio și tv, edituri etc.

## 10. Evaluare

| Tip activitate | 10.1 Criterii de evaluare   | 10.2 Metode de evaluare | 10.3 Pondere din nota finală |
|----------------|---|-------------------------|------------------------------|
| 10.4 Curs      | Însușirea cunoștințelor teoretice legate de lexicologia limbii române | Verificare pe parcurs   | 100%                         |

Data avizării în Decanat  
Numele și semnătura decanului



|                                    |   |   |   |
|------------------------------------|---|---|---|
|                                    |   |   |   |
| 10.5 Seminar / curs practic        | -   | - | - |
| 10.6 Standard minim de performanță | <ul style="list-style-type: none"> <li>• gradul de asimilare a limbajului de specialitate</li> <li>• însușirea corectă a noțiunilor teoretice de lexicologie și aplicarea acestora în studiul lexicului limbii române contemporane</li> </ul> |   |   |

#### 11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

|  |   |
|--|---|
|  | Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă  |
|  | Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții |

Data completării:  
20.01.2025

Numele și semnătura titularului de curs

Iosif-Cristian PAȘCALĂU

Semnătura titularului de seminar/  
curs practic

.....

Data avizării în Departament:  
22.01.2025

Numele și semnătura directorului de departament

Daiana-Theodora CUIBUS

Data avizării în Decanat  
Numele și semnătura decanului